

versa est & ipsa sine coitu in matrem: ut non sit jam amodo quod fuerat, sed purpura verissima ad indumentum & gloriam summi regis divinitus aptissime dedicata: ut nulli deinceps ea uti uli femineo liceret nisi Deo. Quippe (ut ita loquar) beata & gloriosa virgo Maria eo modo, quamvis dudum incomparabilis esset universis quae sub caelo sunt virginibus, ut decenter posset in se suscipere divinitatis admixtionem, salva utraque natura: tamen cum gratia repletur, cum Spiritu sancto perfunditur, cum virtute altissimi obumbratur, sit preciosior meritis, cellis sublimior fastigiis, pulchrior sanctitate, gloriosior suorum prerogativis meritorum: ita ut nullis jam visibus sit ipsa eademque mancipanda nisi divinis. Unde o sanctissimae virgines, est imitari oportet tantam ac talem virginem, tamque praecalam venerari: multum tamen convenit, & ultra angelicam quodammodo dignitatem, quantum fas est, cum gaudio laudibus eam dignis efferre: quae, ut diximus, non temere per Christi gratiam super choros angelorum exaltata, devotissime hodie predicatur: quia praecessit eam Dominus & Salvator noster ex ea vera fide genitus ad caelestia: ut pararet ei, sicut ipse suis repromisit discipulis, in aethereis mansionibus locum. Hinc quoque David Propheta olim gratulabundus Christo canit: A summo, inquit, caelo egressio ejus: & occursum ejus usque ad summum ejus. Ascendit ergo eandem gloriam resumturus, licet non amiserit, quam prius habuerat antequam mundus fieret. Ascendit & preparavit huic sanctissima & gloriosissima virgini locum immortalitatis, ut cum eo regnare posset in perpetuum. Et haec est hujus praesentis diei festivitas, in qua gloriosa & felix ad aethereum pervenit thalamum. Quae profecto festivitas, sicuti beata Maria incomparabilis est virginibus ceteris, ita incomparabilis est omnium sanctorum festivitibus: & admiranda est etiam angelicis virtutibus. Propter quod ex persona superiorum civium in ejus ascensione admirans Spiritus sanctus, ait in Canticis: Quae est ista quae ascendit per desertum, sicut virgula fumi ex aromatibus. Et bene quasi virgula fumi, quia gracilis & delicata, quia divinis extenuata disciplinis, & concremata intus in holocaustum incendio pii amoris, & desiderio charitatis. Ut virgula, inquit, fumi ex aromatibus: nimirum quia multis repleta est virtutum odoribus: manans ex ea fragrabat suavissimus odor etiam spiritibus angelicis. Ascendebat autem Dei genitrix de deserto praesentis saeculi, virga de radice Jesse olim exorta: sed mirabantur electorum animae praeter gaudio, quamnam esset quae etiam meritorum virtutibus angelorum vinceret dignitatem. De qua rursus idem Spiritus sanctus in eisdem Canticis: Quae est ista quae ascendit, inquit, quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Admiratur autem Spiritus sanctus, quia omnes de ascensu hujus virginis admirantes facit, quod quasi novi diluculi aurora rutilans, ascensu suo resplendet, multis freta & vallata sanctorum agminibus. Unde dicitur terribilis ut castrorum acies ordinata. Siquidem terribilis fuit facta virtutibus, ut castrorum acies admodum ordinata: hinc inde angelorum sanctorum fulta praesidiis: pulchra ut luna, imo pulchrior quam luna, quia jam sine defectu sui coruscet, caelestibus illustrata fulgoribus. Electa ut sol, fulgore virtutum, quia ipse elegit eam sol justitiae, ut nasceretur ex ea. Ad cuius profecto exequias (quantum fas est credere) famulabantur angeli, & universae caelorum congratulabantur curiae. Nec mirum, quia honor maternus ejus est, qui est natus ex ea: quem omnis caelorum ordo veneratur & adoratur super se elevatum cum patre in sede maiestatis Domini. Legimus enim quam saepe ad funera, & ad sepulturas quorumlibet sanctorum angelos advenisse, & exequias eorum obsequia praestitisse: necnon & animas electorum usque ad caelos, cum hymnis & laudibus detulisse: ubi & utriusque sexus chori commemorantur frequenter auditi laudesque cecinisse: interea & quod perspicacius est, multo nonnunquam lumine eosdem resplenduisse: insuper & adhuc viventes in carne, ibidem miri odoris fragrantiam diutius perlesuisse. Quod si ad recreandam spem dilectissimae filiae, & corroborandam fidem interdum astantium, Salvator noster Jesus Christus ob merita suorum amplius comprobanda, talia & tanta dignatus est exhibere per suos caeli ministros circa defunctos: quanto magis credendum est hodierna die militiam caelorum cum suis agminibus festivo obviam venisse genitrici Dei, eamque ingenti lumine circumfulsisse, & usque ad thronum olim sibi etiam ante mundi constitutionem paratum,

cum laudibus & canticis spiritualibus perduxisse: Nulli dubium, omnem illam caelestem Jerusalem, tunc exultasse ineffabili letitia, tunc jucundatam esse inestimabili charitate, tuncque cum omni gratulatione jubillasse: quoniam festivitas haec quae nobis hodie revolvitur annua, illis omnibus facta est continua. Nec immerito: Creditur enim quod Salvator omnium ipse, quantum datur intelligi, per se totus festivus occurrit, & cum gaudio eam secum in throno collocavit. Alias autem quomodo implevisse creditur quod in lege ipse praecipit: Honora patrem tuum & matrem tuam? Porro quod patrem honoraverit, ipse sibi testis est, cum ad Judaeos ait: Ego gloriam meam non quero: est qui quaerit & iudicat: sed ego honorifico patrem meum, & vos inhonoratis me. De matre vero Evangelista: cum rediret veniens, ait, Nazareth, erat subditus illis. Sed alia est natura qua Deus pater secundum se honoratur: alia qua idem parentibus subditur. In utraque tamen unus idemque Christus recte creditur: eo quod verbum caro factum est, & habitavit in nobis, unus Emmanuel, quod est nobiscum Deus. Hanc quippe unionem divinitatis atque humanitatis inconsulam atque indivisam fides Catholica servat: quam sane intelligendo cognoscit naturalis, atque secundum substantiam conventio unitatis, ut neque conversio in alterum duarum substantiarum partem recipiatur, nec divisio. Sic namque credere, honorare est matrem Domini: quae & Deum nobis genuit & hominem: neque hominem sine Deo, neque sine homine Deum, sed Deum & hominem unum & verum Jesum Christum. Alioqui Dei genitrix dici non posset, quod multi haereticorum negare conati sunt, nisi Deum verum genuisset incarnatum: & propterea duas in Christo recte confitemur nativitates. Unam videlicet de patre sine initio, & sine tempore sempiternam & coeternam Deo patri. Alteram de matre cum tempore, quando miserationem induens & misericordiam, spontanea voluntate ad nos descendit homo natus Deus: ac per hoc juxta veritatem & matris gestatur utero, qui semper Deus agnoscitur. Hinc etiam theotocum can veraciter confitemur, Dei scilicet genitricem: necnon & Christotocum: non quod verbum carnem secum detulerit, neque olim praefatae carni copulatum sit: sed tunc quando verbum caro factum est ex carne virginis, divinitatis atque humanitatis substantiam in utero ita inconfuse unitur, ut una persona sit Deus & homo Christus. Ex duabus siquidem naturis sine confusione alterius, non nisi unus invenitur Jesus Dominus manens Deus in forma Dei, qui semetipsum exinanivit, formam servi accipiens: manens unus idemque in forma servi quam suscepit: totus quippe Deus in carne virginis de qua natus est & totus homo. Hinc quoque Apostolus: In quo habitat, inquit, omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Quapropter o filiae estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae: ut ex prudentia perfecta intelligentiae, annulum fidei vestrae, & margaritam pro qua omnia reliquistis, integram inviolatamque servetis: ne dotem simul & arram Spiritus sancti (quod absit) perdat. Diligentius itaque procurate, si quomodo simplicitas columbae quae fuit in Maria, illa inviolataque in vobis custodiatur. De qua Salomon in Canticis quasi in laudem ejus: Veni, inquit, columba mea, immaculata mea: Jam enim hyems transit, imber abiit & recessit. Ac deinde inquit: Veni de Libano, veni coronaberis. Non immerito igitur venire de Libano jubetur, quia Libanus candidatio interpretatur. Erat enim candidata multis meritorum virtutibus, & dealbata nive candidior Spiritus sancti muneribus, simplicitatem columbae in omnibus representans: quoniam quicquid in ea gestum est, totum veritas & gratia fuit, totum misericordia, & justitia, quae de caelo prospexit: & ideo immaculata, quia in nullo corrupta. Circundedit enim virum in utero, sicut Hieremias sanctus testatur, & non aliunde accepit. Faciet, inquit, Dominus novum super terram, & mulier circumdabit virum. Verè novum & omnium novitatum supereminens novitas virtutum, quando Deus (quem ferre non potest mundus, neque videre aliquis ut vivere possit) sic ingressus est hospitium ventris, ut corporis claustrum nesciret: sicque gestatus, ut totus Deus in eo esset, & sic exivit inde, ut esset (sicut Ezechiel fatetur) porta omnino clausa. Unde canitur in eisdem Canticis de ea: Hortus conclusus, fons signatus, emissiones tuae paradisus. Verè hortus deliciarum, in quo consista sunt universa florum genera & odoramenta virtutum: sicque conclusus, ut nesciat violari, neque corrumpi ullis insidia-

rum fraudibus. Fons itaque signatus sigillo totius Trinitatis: ex quo fons vita manat, in cuius lumine omnes videbimus lumen. Quia, juxta Joannem, ipse est qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Cujus profecto emissio uteri, superiorum civium omnium est paradisus. De isto namque ventris agro patriarcha Isaac longe odorans, aiebat, dicens: Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus: quamvis putent parum intelligentes, quod priores sancti minus de Christo intellexerint mysterium incarnationis, cum & ipsi eadem salvati sint gratia. Unde constat tempus non praedicasse sacramento uniti hominis ac Dei: ita ut jam esset in illo per unitatem personae ab initio saeculi, qui nondum erat natus de Maria virgine: quod multis scripturarum declaratur indicis. Unde Dominus ad Judaeos: Antequam Abraham fieret, inquit, ego sum. Quibus utique verbis ostendit se qui loquebatur, in eo semper fuisse mysterium unitatis. Quam ut commendaret, Antequam Abraham fieret, inquit, ego sum. Nam Abraham antequam fieret, humanitatis est brevitas. Ego autem sum, aeternitas naturae declaratur: in qua nimirum aeternitate jam se fuisse qui loquebatur, per sacramentum suae incarnationis insinuat. Quod Apostolus Judas volens aperitius dilucidare: Jesus, inquit, populum ex Aegypto salvans: secundo eos qui non crederentur perdidit. Et alibi Paulus: Neque tentemus Christum sicut quidam eorum tentaverunt: nos quod jam esset Jesus aut Christus natus ex Maria: sed quia in illo unico filio Dei jam unitas personae commendabatur, quae occulta erat in mysterio. Quod & alibi evidenter Paulus: Qui elegit nos, inquit, ante mundi constitutionem in ipso: quia profecto quicquid Deus fecit ab initio, Christus fecit totum per unitatem sacramenti. Et ideo jam Jesus erat in filio, qui populum educebat, & Christus in eo qui tentabatur: quoniam semper per sacramenti unitatem in Deo fuisse non dubitatur. Alioqui nisi ita crederetur, aut Christus Deus non erit omnino, aut contra Prophetam Deus recens esse videbitur. Sed ne talibus quatiatur calumniis, scrutanda sunt scripturae, in quibus unitas in Christo commendatur personae, quoniam non praedicasse tempus ne unus semper dicatur. Hinc quoque beatus Petrus loquens de patribus, ait: Per gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus salvari quemadmodum & illi. Namque illos Dominus solus ducebat: & non erat cum eis Deus alienus: unde nec nobiscum Deus recens: quia unus idemque est qui & eorum ductor fuit, & noster per passionem carnis suae redemptor: unus siquidem sua in carne, unus in sacramento, atque unus in spiritu: nec admittit ratio, ut alius filius hominis, alius filius Dei intelligatur. Qui nec tempore praescribitur, nec passione separatur, sed totus Deus in Christum, & Christus in Deum transit, ut quicquid Dei filius est, Christus dicitur: & quicquid in carne Christus pertulit, id Deus pertulisse recte creditur: alioqui si ad rationem respicias & ad sensus humanos, nequam ita haecenus potuerunt inter se convenire deitas & humana conditio: convenerunt tamen in Christo: & unus est ex ambobus Emmanuel. Unde mihi videtur quod altitudinem tanti mysterii diligenter intelligere & videre non poterunt, qui aut duos filios certe, aut aliud Christum quam Dei filium existimaverunt. Quapropter nec nos hominem seorsum colimus, quod nefas est, nec adoramus; sed Deum magis incarnatum qui proprium sibi corpus animatum univit, ita ut Deus verbum caro fieret: & non in alium quemlibet, sed in semetipsum caderet unitas, qui unus & verus Dei filius semper erat. Idcirco non in alium quam eundem, ipsumque Dei filium & colimus & adoramus. Qui nihil ipse pro assumpto homine est auctus, nihilque quod verbum caro factum est imminutus, vel immutatus est: & ideo unus idemque semper cum Deo patre filius adoratur, non novus, non recens ex tempore, non alienus a natura vel genere. Quod si tibi novum videtur, quod pro te hominem assumpsit: noveris quod hoc semper cum eo & in ejus consilio fuit ut sic fieret: & nunc quando plenitudo temporis venit, id factum est quod in Christo semper factum fuit. Talibus quippe priores sancti divinitus afficiebantur odoramentis: talibus inspiciebantur de Christo praesagus, quod nasciturus esset in mundo, in quo esset omnium salus & benedictio aeternae hereditatis. Iste siquidem sunt fidei vestes: istae quibus priores sancti vestiebantur: istae quas Rebecca, imo Spiritus sanctus secum domi habuit, quibus induit Jacob filium suum. Alias autem nisi a Spiritu sancto

servata domi & prolata essent, quid miri odoris in eisdem pater Isaac hauriret: ita ut digeret, cum praesensisset vestimentorum fragrantiam: Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus? Sed forte dicitur est aliquis, Quid ad Rebecca Spiritus sanctus pertinet, cum multis in locis personae pro Deo figurat accipiantur? Veruntamen & Spiritus in Hebraeo R.U.A. feminino genere dicitur, non quod sexus in Deo monstreretur: imo ne forte suspiceretur, sub regula trium linguarum, Spiritus sanctus diverse accipitur: in Hebraeo scilicet, ut dixi, feminino genere legitur; in Graeco vero ne sexus in eo credatur neutro invenitur: & in Latino masculinum esse decernitur. Qui nimirum Spiritus sanctus bene per Rebecca intellegitur: & ideo totum est in mysterio quod geritur: ut per vestimentorum fragrantiam Christus annuncietur: quem nos omnes quicumque baptizati sumus induimus, in quo benedixit nos non qualicumque, sed omni (ut ait Apostolus) benedictione spirituali in caelestibus. Unde & angelus Mariae loquens, a benedictione exorsus ait: Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui. Cujus profecto in spiritu longe odorem trahens pater Isaac benedicebat filium, in quo caelestis omnis benedictio mundo effluit. Et bene ab eo plenus ager dicitur, quia plena gratia virtutum virgo Maria pronunciat: de cuius utero credentibus fructus vitae effluit. Et nos (inquit Evangelista) omnes de plenitudine ejus accepimus, gratiam pro gratia. Quapropter obsecro vos o filiae, talem ac tantam gratiam ne in vacuum recipiatis, quae est in Christo Jesu, in quo est Deus & homo, sic unitus in una eademque persona, ut legatur quam saepe in scripturis divinis homo Deo coaeternus propter unionem substantiae: ac deinde Deus homini videatur compallus, cum nec initialis sit homo, nec passibilis Deus: tamen sic unitus est Deus suo corpori, ut nullam patiatur fieri inter Deum & hominem humana opinione distantiam: ne forte (quod absit) alius filius Dei, & alius filius hominis credatur: praesertim quia scriptura divina sic connectit & concorporat Deum & hominem, ut nec in tempore hominem admodum quis a Deo, nec in passione possit ab homine Deum discernere. Unde si ad tempus respicias, invenies quidem pro certo semper filium hominis cum filio Dei. Si ad passionem, invenies semper cum filio hominis eundem Dei filium in unitum & individuum, quantum ad vocem scripturae pertinet, ut nec homo separari a Deo tempore, nec ab homine Deus valeat passione. Siquidem (ut haec aperitius intelligatis) ipsius Christi verba discute: nemo ascendit, inquit, in caelum, nisi qui descendit de caelo, filius hominis qui est in caelo. Quis quae est qui loquitur: Christus utique. Ubi rogo tunc erat, quando haec loquebatur? In terra scilicet. Et quomodo de de caelo antequam nasceretur descendisse testatur? Etiam & cum loquitur in caelo se esse fatetur, eundemque se filium hominis dicit: cum utique de caelo, nisi Deus descendere non poterit: & cum in terris loquitur, non nisi unus idemque Christus fuit. Et haec est mira & admirabilis novitas, imo omnium novitatum supereminens novitas unitatis. Quam nisi diligenter prudens virgo ab exordio sancti Evangelii animadvertas, magis errare in omni scriptura videberis divina, quam intelligere veritatem. Constat igitur unum eundemque Christum secundum utraque formas operatum, humanitatis scilicet ac divinitatis, ac per hoc duas exercuisse operationes. Operata est enim utraque forma vel natura cum alterius communionem quod proprium habuit: verbo siquidem operante quod verbi est, & carne exequente quae carnis erant: communicante ei siquidem verbo in eadem operatione, dum & idem Deus atque homo in una substantia vel persona, sine divisione aut commixtione creditur, & praecognita una identitas praedicatur. Veruntamen Deus verbum est & non caro, quanquam carnem rationabiliter animatam assumpsit: hancque sibi unione naturali & secundum substantiam coinivit. Similiter & caro est animata, & non verbum: licet verbi Dei caro conspecta sit ac visa. Unde & Johannes: Quod fuit ab initio, & quod audivimus, inquit, & vidimus & perspeximus, & manus nostrae tractaverunt de verbo vitae: cum profecto nemo Deum verum videre aut tractare possit manibus, nisi per sacramentum sibi uniti hominis. Quae nimirum unitio tam mira est, ut discerni nequeat. Alioquin quod fuit ab initio verbum: quomodo recte dicitur hoc totum esse quod Apostoli audierant, quod viderant, quod manibus tractarant: nisi quia Christus unus idemque erat?

Ac per hoc quod audierant, quod viderant, quod tractant, verbum vita erat: & nihil aliud ex duabus naturis quam unum iuxta subsistentiam vel personam. Hinc est quod unus idemque manens filius unigenitus, indissociatus in utrisque naturis conspicitur, & quæ sunt utriusque substantiæ naturaliter operabatur, secundum unicuique vel insitam essentialiter qualitatem, vel naturalem proprietatem: quæ si naturam haberet singularem & inconiunctam, non ageret utique. Nunc autem Emmanuel dum unus est, & in eo ipso utraque, id est, Deus & homo, quæ utriusque nature sunt, veraciter gessit, secundum aliud & aliud quæ gesta sunt operans. Ergo secundum quod Deus, ipse idem egit quæ divina sunt: secundum quod homo, idem ipse quæ humana sunt, seipsum volens ostendere quod Deus idem ipse & homo sit. Et ideo idem ipse tam quæ divina sunt agit, quam quæ humana similiter: & non alius quidem miracula operatus est, alius perpetravit humana, passionemque sustinuit: sed unus idemque Christus filius Dei atque hominis filius, qui & divina gessit & humana: siquidem inseparabiliter atque indivisè communes Christus habuit actiones. Sed intelligendæ sunt ipsorum operum qualitates: contemplandumque semper ad quæ provehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinatur altitudo divinitatis: ita ut per omnem textum sancti Evangelii videatur nihil caro sine verbo agere, neque verbum sine carne quidquam efficere. Unde quod concipit & parit virgo, sicut non sine potentia verbi est, ita non sine veritate carnis quod nascitur, quod pannorum fasciis jacet involutum, & in præsepio reclinatur. Porro quod stella duce à Magis adoratur, sicut deitatis est: ita & humanitatis, cum in Ægyptum per fugam ne capiatur adducitur. Sic itaque omnia virtutum opera consideranda sunt, ut reddamus Deo quæ Dei sunt, & homini quæ sunt hominis. Quoniam sicut est unus qui Lazarum verbo potentis suæ vocat, ut exeat foras à monumento: sic idem ipse unus est qui flevit humanitatis affectu. Sic quippe cuncta oportet considerare: quatenus & plena divinitas in Christo intelligatur homini unita, & plena humanitas in Deum assumpta. Hæc idcirco dixerim tantisper de fide incarnationis Christi charissimæ: quia quod plures Orientalium circumveniunt suis fecibus obvoluti, moneri debuissent ne suo obubilare vos velint obscuritatis eloquio, vel Græco turbine Latinam confundere puritatem. Sunt enim & prudentes virgines, sunt & fatuæ. Et ideo dilectissimæ imitami, quam amatam beatam & gloriosam virginem, cuius hodie in terris festa colitis: de qua dicitur: Maria autem conservabat omnia verba hæc (quæ de Christo dicebantur, scilicet) confertens in corde suo. Conferte ergo & vos in cordibus vestris charissimæ, quæ de ipso eodemque Domino catholice dicuntur: ut & fidem integram servare possitis, & matrem ejus debite venerari. Quoniam nullus honor ejus est alius, nisi eum ille jure honoratur, qui nasci dignatus est ex ea. Cæterum rogo quæcumque estis filie, quæcumque matres, cogitate attentius, & perpendite diligentius, quibus afficiebatur beata & intemerata virgo Maria doloribus post Christi ad celos ascensum, expletis omnibus quæ de ipso erant ab angelis prædicata, & à Prophetis multifarie multisque modis præsignata, divinis declarata oraculis, virtutibus exhibitæ, & quæ humanitatis sunt ostensa præsignis. Quæso si qua sunt in vobis viscera pietatis, considerate quo cruciabatam amore, quove desiderio æstuat hæc virgo, dum revolveret animo cuncta quæ audierat, quæ viderat, quæ cognoverat. Puto quod quidquid cordis est, quidquid mentis, quidquid virtutis humane: si totum adhibeas, non sufficit ut cogitare valeas, quanto indefinenter cremabatur ardore pii amoris: quantis movebatur repleta Spiritu sancto celestium secretorum incantamentis: quia etsi diligebat Christum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute, novis tamen quotidie inflammabatur præsentia absens desideriorum affectibus: tanto siquidem validius, quanto divinis illustrabatur intus visitationibus: quam totam repleverat Spiritus sancti gratia: quam totam incanduerat divinus amor: ita ut in ea nihil esset, mundanus quod violaret affectus, sed ardor continuus & ebrietas perfusi amoris. Nam & Christus ab hominibus est amandus, ex toto corde, & ex tota anima, atque ex tota virtute querendus: maxime tamen ab ea ardentius, cuius & Dominus erat & filius. Fortassis ergo præ nimio amore, in loco quo sepultus dicitur interdum habitasse eam credimus: quatenus piis pasceret internum amor obtutibus. Sic namque locus medius est hinc inde constitutus, ut adire possit ascensionis ejus vestigia, & lo-

cum sepulture ac resurrectionis, & omnia in quibus passus est loca invitere: non quod jam viventem quæreret cum mortuis, sed ut suis consolaretur aspectibus. Hoc quippe habet impatiens amor, ut quæ desiderat, semper invenire se credat. Ignorat si quidem iudicium, ratione multoties caret, modum nescit: nec aliud cogitare potest quam quod diligit. Amor non accipit de impossibilitate solatium, neque ex difficultate remedium. Quæ scilicet beata virgo Maria, quamvis jam in spiritu esset, tamen dum in carne vixit, carnalibus movebatur sensibus: & ideo quam sæpe locorum recreabatur visitationibus: & quem generat, mentis complectebatur amplexibus. Denique amor Christi desiderium pariebat: desiderium verò glificens, quasi novis reparabatur ardoribus, intantum ut credam nonnunquam quod omnia etiam & semetipsam transcendere: quia omnino amor impatiens, quod amat non potest non videre. Hinc est charissimæ, quod omnes sancti omnia quæ meruerant pro parvis duxere, si Dominum quem amaverant non viderent: sicut & venerabilis beata virgo Maria, non indignum pro innumeris & immensis beneficiis reddebat interdum obsequium sanctitatis, dum beneficiorum in terris posita non poterat videre largitorem: & ideo hodie dilectissimæ elevatur super choros angelorum, ut possit speciem vultumque videre salvatoris, quem amaverat, quem cupierat ex toto desiderio cordis. Quod si gaudium sit in celo de quolibet peccatore converso, multo magis putandum pro tantæ virginis exaltatione & gloria, quod exultatio fiat in supernis: cuius nimirum festivitatis, omnium supernorum civium est gratulatio: præsertim quia ejus celebratas laus & favor est salvatoris. Unde credimus, ut supra dictum est, quod non hunc tantum diem solemnem ducunt pro ejus honore annum, verum etiam continuum & æternum jucunditatis & lætitiæ ac venerationis obsequio, cum omni colunt tripudio amoris & gaudii. Nec immerito igitur omnis illa celestis civitas congratulatur & veneratur matrem: cuius super se adorat filium regem: ante quem tremunt potestates & curvatur omne genu. De hujus nimirum ad celos ascensione, multo admirantis intuitu secretorum contemplator celestium in Canticis: Vidi, inquit, speciosam ascendentem, quasi columbam desuper rivos aquarum. Et verè speciosa quasi columba, quia illius speciem columbæ ac simplicitatem demonstrabat, quæ super Dominum venit & docuit Johannem, quod hic est qui baptizat. Et bene desuper rivos aquarum, quia super aquam refectionis educaverat eam Dominus & nutriverat: ex qua multi deducti rivi, omnem irrigant terram deliciarum, & infundunt hortum voluptatis, ex quibus quotidie lota & perfusa beata Dei genitrix ascendit hodierna die speciosa valde & admirabilis: cuius odor inestimabilis erat nimis, & ideo ineffabilis. Ad cuius profecto fragrantiam odoris, omnis illa celestis Jerusalem læta decurrit, quam circumdabant flores rosarum & lilia convallium, eo quod omnes animæ martyrio rubricata, eam æternæ dilectionis complectuntur complexibus: & virginittis splendore candidatæ, ac si lilia in valle humilitatis eunitæ circumdant eam venerationis gratia obsequentes. Rectè igitur quoniam beata Dei genitrix & martyr & virgo fuit, quamvis in pace vitam finierit. Hinc quoque quod verè passa sit, testatur Simeon Propheta, loquens ad eam: Et tuam, inquit, ipsius animam pertransibit gladius. Ex quo constat quod supra martyrem fuerit. Alii namque sancti etsi passi sunt pro Christo in carne, tamen in anima, quia immortalis est, pati non poterunt. Beata vero Dei genitrix quia in ea parte passa est, quæ impassibilis habetur: ideo ut ita fatear, quia spiritualiter & caro ejus passa est gladio passionis Christi, plus quam martyr fuit. Unde constat, quia plus omnibus dilexit, propterea & plus doluit, intantum ut animam ejus totam pertransiret & possideret vis doloris, ad testimonium eximie dilectionis. Quæ quia mente passa est, plus quam martyr fuit. Nimirum quod ejus dilectio amplius fortis, quam mors fuit: quia mortem Christi suam fecit. Nunc autem circumdant eam flores rosarum, indefinenter ejus admirantes pulchritudinem inter filias Jerusalem: in qua possit rex thronum suum, quia concupivit ejus speciem ac decorem: fuit enim plena charitate & dilectione: idcirco sequitur post eam purpuratorum exercitus, & candidatorum grex. Quam si diligentius aspicias, nihil virtutis est, nihil speciositatis, nihil candoris gloriæque, quod ex ea non splendeat. Et ideo bene circumdant eam flores rosarum, & lilia convallium: ut virtutes virtutibus fulciantur, & formositas decore

castitatis augeatur. Nam omnis splendor & gloria, quanto illustratur fulgore suo sublimius, tanto apparet præstantior claritate quorumlibet subjectorum, & eximior prædicatur. Sic & beata Dei genitrix, cuius plantatio ac si rosa in Hiericho, specialius refullit, & candor virginittis splendidius emicuit, cum circumdata officio charitatis, submittitur illi sanctorum claritas: ut ejus amplius splendor & gloria commendetur: quæ super angelorum choros elevata, jam beata prædicatur, & jam beatissima. Nam angelorum quamvis celsior natura sit: non tamen gratia major, quia & ipsi gratuita gratia, ne corruerent sunt salvati. Unde David: Verbo Domini, inquit, cæli firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum. Quod si Spiritu oris ejus omnis virtus eorum subsistit: constat beatam & gloriosam virginem Mariam, in quam supervenit Spiritus sanctus, & Deus totus illapsus portatur novem mensibus in utero, ut credendum est, ampliora promeruisse virtutum privilegia, & percepisse gratiam ab angelis etiam collaudatam. Unde & si mirabilis est eorum virtus, & firmitas perpetuitatis: mirabilior tamen in Maria quam obumbravit virtus altissimi: ut ultra omnem virtutem sit angelicam, quod factum est in ea, & admirabile cunctis sæculis sacramentum. Ac per hoc etiam angelis exinde præstatur gratia, cum instaurantur ab ea omnia, quæ venerantur & adorantur super se Christum regem Dominum natum ex eadem virgine. Hinc & Maria cunctis tanto venerabilior, quanto gratiosior: & quanto virtute altissimi extollitur ad sublimia, tanto clarior refultat in gloria. Plena siquidem gratia, plena Deo, plena virtutibus, non potest non possidere plenè gloriam claritatis æternæ, quam plenissime accepit ut mater fieret salvatoris. Quam viderunt omnes filie Sion, & beatissimam prædicaverunt, ac reginæ laudaverunt eam: quoniam tantam eam viderunt, quantam nullus narrando explevit mortalium: quanto magis Deum qui talem ac tantam fecit eam, ut ipse fieret per eam. Unde David: Et homo, inquit, natus est in ea, & ipse fundavit eam altissimus. Beata igitur talis ac tanta nativitas, beata & supernorum civium societas, & admirabilis charitatis eorum unanimitas: ubi nemo angelorum, nemo archangelorum, non dico beate virginis Mariæ, verum neque alicujus sanctorum invidet gloriam: sed totum in altero unumquodque possidet, quod gratis præstatur omnibus: ut de omnibus, & in omnibus glorificetur Deus, honoretur & adoretur ab omnibus: ubi non sexus, non ætas, non dignitas generis, sed meritum qualitas sola discernitur: ubi plurimum stella à stella differt claritate, quamvis omnes in suo sint ordine suscitandi. Quod si est alia claritas solis, & alia claritas lunæ, & alia claritas stellarum: una tamen claritas est, qua illustrantur omnia. Idcirco beata Dei genitrix, quæ adhuc tantis in terra prædicatur laudibus, non immerito creditur hodierna die exaltata & glorificata: necnon & clarificata, quantum novit ille qui eam elegit in sua pietate, qua disposuit omnia. Quod si in domo patris mansiones multe sunt, credimus splendidiorem matri hodie filium præstitisse, quam sibi olim ædificavit domum, subnixam columnis septem: in qua domo nimirum parantur nuptiæ Ecclesiarum Dei, & fœderantur terrenis celestia. In eo namque utero virginis, sponso immortalis virginittis consecratur, ut sit totum celeste commercium. Et ideo charissimæ celebrate solenniter virginis festum, quæ celestem vobis vitam in terris ostendit: quoniam qui non nubent neque nubentur, erunt sicut angeli in celo. Nec mirum si angelis comparatur virginittas, quæ angelorum Domino, fœdere copulatur nuptiarum. Et si quælibet virginittas tantum erigitur, ut angelis comparetur, multo magis beata & gloriosa virgo Maria, quæ singulari commendatur privilegio, & immenso ditatur mercimonio. Idcirco dilectissimæ, amate quam colitis, & colite quam amat: quia tunc eam verè colitis & amat, si imitari velitis de toto corde quam laudatis. Hæc namque vita vobis de celo fluxit, quam professæ estis: supra usum naturæ hæc vita est, quam tenetis: de cælis venit sponsum, quem sequi cum matre debetis: nec immerito vivendi usum de celo quæstistis, quæ vobis de celo sponsum petistis. Ideo vestra conversatio in cælis sit semper: quoniam verbum Dei quod amat, non nisi in sinu patris invenitur. Licet igitur ubique totus sit, & non longè ab unoquoque nostrum, tamen non nisi casto rursus hauritur pectore. Propè est enim, inquit Moyses, in corde tuo & in ore tuo, tantum cum recto si quæsieris corde. Unguentum exinanitum est nomen

ejus: propterea adolescentulæ diligite animo, quod pro vobis effusum est. Habetis namque sanctæ virginis, sponsum virginem, virginittatis & castitatis amatorem: qui matrem virginem ideo elegit, ut ipsa omnibus esset exemplum castitatis, in qua velut in speculorefulger forma virtutis. Habetis igitur in ea magisteria probitatis expressa, quid primum eligere, quid respicere, quid sequi debeatis. Prima ejus virtus est fundamentum omnium virtutum & custos, humilitas ipsa, de qua gloriatur: Quia respexit, inquit, humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Ergo primum discendi incitamentum, nobilitas est magistri: deinde merces laboris optimi, fructus beatitudinis. Quid igitur nobilitas matris Domini: quid splendidus ea, quam splendor elegit materne gloriæ? Quid castius ea, quæ corpus Christi sine contagione corporis generavit? & tamen in ea solum humilitatem respexisse Dominum proficitur, quæ custos est cæterarum virtutum. Collocaverat enim in tuto stationis portu, sublimia meritorum suorum exercitia: & ideo divinitus illustratur. Unde Dominus ait: Ad quem respiciam nisi ad humilem & quietum ac trementem sermones meos? Fecit enim quod promiserat, & respexit humilitatem ancillæ suæ: unde & beata jam ab omni sæculo prædicatur. Idcirco & vos ô filie, si verè virginis esse vultis, humilitatem sectamini: & matrem Domini quæ se ancillam vocat, cordis amore imitari procurate, quæ didicit ab ipso sponso, cui vos devovistis humilitatem, quam vos ex se docuit. Unde ait idem: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Non ergo beata Dei genitrix à filio suo Domino nostro didicit celos fabricare, non angelos creare, non miracula deitatis insignia operari: sed tantum humiliari, cæteraque virtutum documenta, intra humilitatis custodiam aggregare. Unde cum ea semper singularum virtutum pudicitia comes irremota mansit: quia omnino pudor individuus virginittati esse debet, sine quo rectè castitas vera servari non potest. Nunquam igitur beata virgo Maria sine pudoris sui custode processit. & ideo si placet vobis charissimæ, talis ac tanta virgo, placeat & opus virtutis, cuius vita omnium est disciplina, cuius mores instituta sunt Ecclesiarum, quæ præcellit cunctos, supereminet universis. Propterea quæcumque virgo sibi ab ea optat præmium & implorat auxilium, debet imitari exemplum. Rogo vos ô virginis, rogo & viduæ, imitamini Paulam viduam matrem, exemplar continentie & castitatis. Imitamini Eustochium, quam habetis vobiscum virginem, & formam perfectæ integritatis. Quod si minus in eis est, quam in matre Domini, imo quia est: habetis prole fecundam & virginem perpetuam: quia sicut in comparatione Dei, nemo bonus, ita & in comparatione matris Domini nulla invenitur perfecta, quamvis virtutibus eximiis comprobetur. Unus est pater noster, qui in cælis est: unus & magister: una est forma virginittatis in Maria, cui vos omnes ut imaginem reformatis integritatis, faciem imprimere debetis in sculpturam Spiritus sancti. Quoniam hæc est hortus conclusus, fons signatus, puteus aquarum viventium, ad quem nulli poterunt doli irumpere: nec prævaluit fraus inimici, sed permansit sancta mente & corpore, multis donorum privilegiis sublimata. Idcirco hanc imitamini moribus, sequimini castitate, hujus implorate auxilium. Quod si me, quia ita loquor, præsumptionis vellet arguere invidorum aliquis, quod vobis scripserim: arguat charitatem atque dilectionem, quia rogantibus vobis ne hoc quidem inexpertus judicavi negandum. Malui enim excipere ruborem pudoris, quam non exequi iussionem vestram, quarum precibus nonnunquam Deus noster obedire videtur: præsertim cum habeatis vobiscum, quas imitari virtutis est, cum quibus discere potestis: affectum à me potius quam magisterium ad laudem hujus diei requisistis. Unde excusare non debui propter observantiam gravitatis, ne impartirer devotioni vestræ, quæ mandatis. Quod si docere nequivi, saltem ad laudem tantæ virginis exhortari omnino curavi: quatenus non deesse vobis quem diligitis in die tantæ festivitatis, sed jungeret precibus, jungeret votis, si quo modo mente ad ea vobiscum elevari merear vestris suffragantibus meritis, ad quæ pervenit beata intemerata virgo Maria. Ecce hodierna die ad illum præclarum & splendidum thronum angelorum, ipsa per humilitatem & per integritatem carnis ascendit: unde intemperantia olim eximios archangelorum & superbia dejecit. Quapropter gaudete, gaudete inquam: quia vobis via patefacta est cælorum. Quamvis enim nobis eadem promittan-